

Uticaj drame na razvoj integracije i socijalizacije djece s teškoćama u razvoju u osnovnoj školi

SAŽETAK

Razvoj dramske pedagogije u svijetu i kod nas ima velikog uticaja na razvoj djeteta. Poboljšava kompetencije, utiče na rehabilitaciju i rehabilitaciju u punom smislu riječi. Pokazalo se da dramski iskaz ima veliki efekat tokom realizacije programa koji omogućuju bolju adaptaciju, kao i da omogućava prikazivanje sposobnosti svakog djeteta na zanimljiv i diamičan način. Značaj drame ogleda se i u mogućnosti primjene kako individualnih tako i grupnih metoda izrađenih prema mjeri djeteta, uprkos njegovim zdravstvenim problemima, socijalnim i/ili psihofizičkim teškoćama. Kroz ovu temu koja se odnosi na uticaj dramskog iskaza na razvoj djece s teškoćama u razvoju prikazati će se mogućnosti i primjena metoda koje omogućavaju razvijanje potencijala djece s poteškoćama i preprekama u psihološkom i tjelesnom razvoju potrebama. Navedeni programi doprinose razvoj samopouzdanja, jačanja ličnosti i što je najvažnije podstiču razvoj socijalizacije i integracije.

IZVOĐENJE PROGRAMA KROZ PRAKTIČNI PRISTUP

Djeca istažuju dva različita gledišta kako je biti u koži drugoga i kako se on osjeća

Nivo aktivnosti:

- visok – nivo koncentracije
- visok - vrijeme aktivnosti : 80 min. - vrijeme pripreme: 10 min.
- Uzrast: od 1-6 razreda

Ciljevi:

- Istarožiti različita gledišta dječijeg odbacivanja drugog
- Uvježbati sagledavanje problema iz perspektive druge osobe
- Istaržiti učinke neprihvatanja
- Napraviti pozitivnu klimu u razredu
- Razvijati empatiju prema drugom

Okupljanje(5 min)

- Upitajte: “Ko je do sada imao priliku raditi unutar grupe bilo koje vrste?”
(Dignite ruke).
Oni koji su podigli ruke: “Koliko vas sjeća neke situacije kada je neko nekoga odbacivao zato što je drugačiji?”
- Razgovarajte sa grupom i objasnite im kako smo svi različiti i kako ta razlika može poboljšati vas kao osobe. Ispričati djeci priču iz vlastitog života, kako smo se osjećali kada smo bili odbačeni od nečega ili nekoga.
- Objasniti, učiti vještine, kako se stavljanjem u položaj druge osobe i gledanjem stvari iz drugog ugla mogu uvidjeti probleme u situacije u kojim se ta osoba nalazi.

Navedeni ciljevi prvobitno će se provoditi kroz dramatizaciju monologa koji provodi voditelj, kroz priču: “Okleветani vuk”.

U uvodu voditelj izlaže kratko obrazloženje koliko smo različiti , a koliko smo slični:

Slika 1 i 2. Pripremno predavanje

Pogledaj oko sebe! Koliko je različitosti na svijetu. Svako od nas je posebno biće toliko različito od drugih. Nitko nema lice isto kao ti, niti osmijeh kao tvoja sestra/brat, niti glas kao tebi posebna osoba...

Visoki smo i niski, obli i tanki, glasni i razigrani, koji dobro znamo matematiku i koji ne možemo nacrtati ravnu crtu ni s pomoću lenijara. Toliko smo različiti, a opet slični.

Bez obzira na to, vidimo li slabije ili hodamo teže jesmo li manje ili više spretni, svi smo jednako vrijedni! Svatko od nas je jedinstvena osoba koja ima pravo biti sretna, poštovana i prihvaćena od drugih.

Ponekad su drugi ljudi toliko različiti od nas ili prosjeka na koji smo navikli da ne znamo kako to prihvatiti. Možda imaš prijatelje u razredu koji su skloni naglom i nepromišljenom ponašanju? Ili pak imaš prijatelje u kolicima kojima treba tvoja pomoć pri kretanju? Ili prijatelja koji bi se igrao kao malo dijete, uvijek isto i tebi nezanimljivo, a lako se rastuži ili naljuti?

Tokom govora, voditelj se lagano preoblači u klovna. Po završetku govora počinje klovna da priča svoju priču sa tekstom:

Slika 3. Početak dramatizacije klovna

KLOVN: Svako mene ludom zove, a ja pričam priče nove, znadem jesti, znadem piti, ali znadem i suze liti. Draga djeco vidite da sam ja baš radostan, ali sam i tužan, jer mene niko ne voli, svi me smatraju ludim i svi me odbacuju. Možete li vi meni pomoći, da mi date drugo ime i ja bih volio da postanem vaš drug. Ja ne znam da čitam, da pišem. Hoćete li me naučiti? Ja znam da plešem i da pjevam i ja vas mogu naučiti da pjevate i da plešete.

(Kada su učenici/ce reagovali/e i ispunili/e zahtjeve klovna, dramatizacija se nastavlja)

KLOVN: Hvala vam dragi moji drugari, ja imam jednog drugara koji je jako tužan, jer i njega svi odbacuju i niko ga ne voli. On je VUK, nije strašan i jako je usamljen. Želite li ga upoznati da vam on ispriča svoju tužnu priču?

(Klovn zamoli djecu da pljeskanjem i zvanjem. Vuče vučepozovu VUKA).

Klovn se povlači iza vrata gdje se presvlači u vuka I izlazi pred djecu, gdje se dalje nastavlja dramatzacija.

Slika 4. Uloga vuka/ razgovor sa učenikom s teškoćama u razvoju

VUK: Dragi moji drugari hvala vam što želite da vam ispričam svoju tužnu priču o sebi:

Okleветani vuk

Živio sam u šumi i brinuo se o njoj. A onda jednog dana, dok sam čistio smeće što ga je neko ostavio za sobom, začuo sam korake. Ugledao malu djevojčicu kako dolazi niz stazu noseći košaricu, bila je čudno odjevena – sva u crvenom, pa se činilo kako ne želi da ljudi znaju ko je. Pitao sam je ko je, kamo ide, odakle je došla. Kazala mi uobraženo da ide bakinoj kući. Dok je išla dalje stazom uzela je šećernu ploču iz košare i počela je jesti bacivši omot na zemlju. Bilo je već dovoljno loše što je bila došla u moju šumu bez dozvole i bila prosta prema meni. Odlučio sam ju naučiti pameti. Potrčao sam ispred nje do kuće njezine bake. Prije više godina sam baki pomogao riješiti se štakora u kući. Kad sam joj objasnio što se dogodilo, složila se pomoći mi naučiti njezinu unuku pameti. Kad je djevojčica stigla, pozvao sam je u spavaću sobu gdje sam u krevetu bio ja, odjeven kao njezina baka. Djevojčica je ušla i kao prvo kazala je nešto ružno o mojim velikim ušima. Pa sam učinio iz toga najbolje što se moglo, kazavši kako mi velike uši pomažu da je bolje čujem. Potom je još nešto ružno primijetila, ovaj put o mojim izbuljenim očima. Ali sljedeća uvreda stvarno me pogodila. Kazala je nešto o mojim velikim zubima. U tom trenutku izgubio sam strpljenje. Znam da sam trebao biti u stanju vladati situacijom, ali više nisam mogao svladati ljutnju. Skočio sam s kreveta i zarezao na nju: "Zubi će mi pomoći da te bolje pojedem." Nijedan vuk nikad ne bi pojeo malu djevojčicu.

Ja je sigurno nisam mislio pojesti. Ali ludo dijete počelo je trčati po kući i vikati. Vrata su se odjednom otvorila s treskom i tamo je stajao veliki drvosječa sa sjekirom. Znao sam da sam u neprilici, pa sam skočio kroz prozor i izašao od tamo što sam prije mogao. Ali to nije kraj. Baka nikad nije ispričala moju stranu priče. Uskoro zatim proširio se glas o meni kako sam zao i opak.

VUK: Eto vidite zašto sam ja tužan i odbačen svo vrijeme, neki su tako pričali mnoge laži i sada me niko ne voli. Jesam li ja strašan? Mogu li i ja biti vaš drugar pa da i mene naučite da znam čitati i pisati, a ja ću vas naučiti kako se čisti šuma i priroda i kako se sadi drveće.

Draga djeco hvala vam puno, ja sada odlazim jako sretan i uzbuđen i sada ću vam ponovo pozvati vašeg drugara klovna.

(Vuk odlazi, koji se presvlači ponovo u klovna i izlazi pred djecu u svom veselom fazonu)

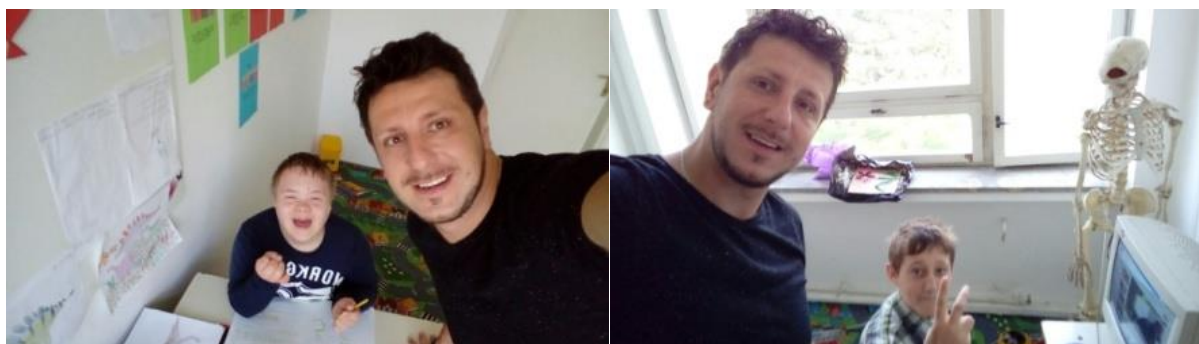
KLOVN: Pozdrav drugari moji, hvala vam što ste prihvatili mog drugara vuka kao svog drugara.

Slika 5. Animacija učenika s teškoćama u razvoju

Klovn pušta muziku po želji djece, počinje plesati, smijati se, veseliti, gdje animira i svu djecu u razredu, ali ciljano izdvaja učenika sa teškoćama u razvoju kojeg je od ranije pripremao kroz individualni rad, da pleše ili da hvata ritam i njemu daje posebnu pažnju i pred svima prikazuje njegov talenat, afinitet prema pjesmi, glumi ili plesu. Voditelj u kostimu klovna kroz animaciju sve djece uključujući i djecu sa teškoćama u razvoju uključuje u zajedničku igru.

Koreografija će trajati do 10 minuta, onda će klovn lagano se povući i ponovo se vratiti u ulogu voditelja, gdje će razgovarati sa učenicima/ama o cjelokupnom programu.

Slika 6. Individualna priprema učenika sa teškoćama u razvoju za animaciju i prezentaciju

Nakratko porazgovarajte u grupi: “Koja je to bajka?”, “Po čemu se priča "Oklevetani vuk" razlikuje od one "Crvenkapice" koja vam je poznata?”.

- Šta je smisao ove jedne stare priče?
- Ispričajte jeste li kad na nešto gledali iz različitog ugla u odnosu na osobu koja vam je važna u životu?
- Kako ste se tad osjećali.
- Možete li se sjetiti primjera iz vlastitog ili tuđeg iskustva koji govori o tome da je neprijatelj postao prijatelj? Kako se to dogodilo?
- Kako bi se vi osjećali da vas neko odbacuje zato što ste drugačiji?

Sada zamolite dva dobrovoljca za sljedeće: jedan neka govori iz pozicije vuka, a drugi neka sluša u ulogu Crvenkapice. Što bi Crvenkapica možda željela reći vuku, sada kad je čula njegovu stranu priču? Može li ko zamisliti neki drugi završetak priče, i da ga ispričaju.

Sada podijelite učenike/ce u parove: Jedan će učenik/ca ući u ulogu Vuka, a drugi u ulogu Crvenkapice. Dajte učenicima/ama odgovarajuće kartice za igru uloga, a oni/e neka ih u sebi pročitaju. Neka učenici/e u mašti stave svoje naočale stajališta. Neka svaki učenik/ca budu i Učenik/ca 1 i Učenik/ca 2. Učenik/ca 1 prvo objašnjava svoju perspektivu, dok Učenik/ca 2 sluša. Potom Učenik 2 objašnjava svoju perspektivu. Tada učenici/e zamijene mjesta.

Nakon što su svi parovi uživjeli u perspektivu i Učenika/ce 1 i Učenika/ce 2 upitajte:

- Koja bi iskustva koja je Učenik/ca 2 doživio mogla utjecati na stajalište iz kojeg gleda na odbacivanje? Koje potrebe? Koji osjećaji? Koji ciljevi?
- Koja bi iskustva koja je Učenik/ca 1 doživio mogla utjecati na stajalište iz kojeg gleda na odbacivanje? Koje potrebe? Koji osjećaji? Koji ciljevi?

Sada kad bolje razumijete kako se Učenik/ca 1 osjećao, recite što je to što bi Učenik/ca 1 želio/željela reći Učeniku/ici 2?

(Neke od mogućnosti su: "Žao mi je", "Nisam shvatio kako se osjećaš", "Nisam te želio povrijediti", "Više te neću zvati 'vilenjak'", itd.)

Navedite učenike/ce da navedu nekoliko ideja za dobra izvinjenja. Svakome pružite priliku da se izvine.

Sada upitajte: "Što je to što bi Učenik/ca 2 želio/ljela reći Učeniku/ici 1?" (Žao mi je što ti prije nisam rekao da mi smeta kad me tako zovu", itd.)

Neka učenici/e navode ideje o drugim načinima na koje bi Učenik/ca 2 mogao Učeniku/ci 1 reći da mu/joj je žao.

Okupite ponovno cijelu skupinu: "Je li ikada u redu ikoga zadirkivati, odbacivati?". Učenici/ce će vjerojatno reći kako mogu prepoznati kad se netko samo dobrodušno šali, a kada to nije slučaj.

Međutim, kako to pokazuje i ova aktivnost, ponekad je teško razlučiti jesu li vaša šala ili dobronamjerno zadirkivanje prihvaćeni kao nešto smiješno ili kao obeshrabrivanje. Kad nešto nekoga povrijedi, to baš nije smiješno.

Što bi učenici/e mogli/e učiniti kako bi bili sigurni da njihove šale neće nikoga povrijediti? Zajedno za kraj: Otpjevajte pjesmu "U svijetu postoji jedno carstvo", Branko kockica" (5 minuta).

Ukoliko želite može se uraditi zajednički likovni rad, gdje djeca iz razreda oslikaju drvo prijateljsva kroz bojenje i prislanjanjem na hamer papir, gdje se formira drvo od obojenih dječijih radova.

Slika 7 i 8. Završno slikanje/crtanje

ZAKLJUČAK

U ovom su radu prikazni: dramski pristup u radu s djecom s teškoćama u razvoju, kroz teoretski dio vezan za najčešće teškoće u razvoju, socijalne vještine te dramsku terapiju s posebnim naglaskom na njenu primjenu kod razvoja socijalnih vještina i empatije. Ono što se može zaključiti iz provedenog programa je prvenstveno to da postoji velika svjesnost o važnosti integracije i socijalizacije, te da predstavlja jako bitan faktor u generalnom razvoju djeteta. Postoji potreba za uvođenjem više programa i sadržaja vezanih za razvoj socijalnih vještina te konkretno poticanje socijalizacije u svakodnevnom radu s djecom. Potencijal kreativnih terapija u radu na razvoju socijalizacije i adaptacije je prepoznat od strane stručnjaka i to ponajviše u vidu razvoja kreativnog mišljenja i rastu motivacije.

Dramska tehnika je potvrdila svoju praktičnost i primjenjivost kod djece s teškoćama u razvoju, no nužno je provesti daljnja istraživanja o njenoj učinkovitosti kod programa dužeg vremenskog trajanja.